

Zpráva o setkání přátel Jana Vladislava při příležitosti jeho narozenin v Krytovém divadle Orfeus

V pátek 18.ledna jsme měli pro veřejnost zavřeno. Jiří Gruntorád spolu s Kateřinou Volkovou, naši pravidelní návštěvníci, se rozhodli seznat k nám přátele pana Jana Vladislava, našeho nepravidelného návštěvníka, aby básníkovi mohli pográtulovat k jeho 85. narozeninám, povykládat si a zavzpomínat. Vzhledem k tomu, že převážná většina z nich byli chartisté a lidé z disentu, bylo i na co vzpomínat. A byla jich pěkná řádka, odleva doprava, odspodu až nahoru. Navzdory prognózám přišel na chvíli i Václav Havel. I když mu nebylo moc dobře, o čemž svědčí i fakt, že druhého dne se přestěhoval do IKEMu. Zúčastnil se předání kolektivního daru panu Vladislavovi, sborníku k jeho narozeninám (ruční papír!), přežil i vystoupení Jana Vodňanského, který se rovněž dostavil (ač zdráv, tak taky jen na chvíli) i dvacetiminutové vystoupení našeho principála, tlumočícího Mistrovy verše.

*Pokaždé
to skončí stejně,
když rozsvítíš
a zapomeneš zavřít
okno dokořán:
zděšená můra bije
do bílých zdí
a stropu nad hlavou,
až tě začne mrazit,
jak se to podobá
tomu, co znáš.
A nepomůže
nic, ani útrpnost,
ani láska: i v hrsti,*

*která ji nese k oknu,
to hebké, křehké tělo,
ta hebká, křehká duše*

*dál sebou tluče,
až se utluče.*

(Noční můry)

Před odchodem se Václav Havel přišel s principálem i pozdravit, což svědčí o dobré paměti obou, protože se přes třicet let neviděli a přece jeden druhého poznali (rok 1962 absolvoval principál jednu sezonu v Divadle Na zábradlí). Pak oslavenci zahrál ještě Gerald Turner, virtuóz ve hře na lžice, v jehož drsném podání vyznělo zcela autenticky několik irských písní osobitého půvabu, po jejichž doznění však prohlásil principál, že byly sice skvělé, ale on sám že se cítí přece jen být spíše Slovanem než Keltem. I za cenu vepřové, knedlíků a zelí, či Vaška a Evy.

*Čím dál častěji –
většinou v noci,
když nemůžeš spát,
ale i k ránu,
když tě probudí
za okny přízrak dalšího dne -
zmocňuje se tě
pojednou panika
při pouhém pomyšlení,
že už před sebou
nemáš dost času
dojíst jablka, která jsi nakousl.*

Jako v milování,

*tělo už nestačí
touze a exaltaci
a duše zmítaná
v průvanu světa,
který snad zešílel,
duše se stejně ptá,
jaký by z toho byl užitek pod sluncem.
Když přihlížím,
píše bonz Kenko,
s jakým úsilím
lidé pracují na svém díle,
připadá mi to,
jako by stavěli
náročnou svatyni
pro Buddhovu sochu z jarního sněhu.*

*Aniž to pozoruješ,
život uvnitř taje
a jedině stálá je nestálost všeho.*

(Poznámka pod čarou)

Nálada byla všeobecně vynikající, atmosféra výsostně přátelská, a vše končilo promítáním televizního dokumentu s panem Vladislavem, po němž se oslavenec začal rozpomínat na příhody ze svého požehnaného života. Obrovským překvapením pro všechny pak bylo nenadálé vystoupení mlčenlivého výtvarníka Zbyška Siona, který spontánně zarecitoval dlouhou báseň Henriho Michauxe v překladu Jana Vladislava, báseň, kterou 40 let nosí v hlavě i srdci.

Někteří hosté posléze přece jen odcházeli, bylo už na přelomu dne, z herecké šatny se ozývala hlasitá obžaloba vietnamského režimu, již kupodivu velice artikulovaně pronášel Jiří Gruntorád za brumlavého přizvukování výtvarníka a českého básníka Michala Matzenauera, za mravnostního dohledu principála, ochotného v té chvíli souhlasit se všemi názory kohokoli. Jako duch prošel v jednu

chvíli šatnou oslavenec, aby zmizel v sousedící garderobě, kde si pečlivě prohlížel naše kostýmy. I když principálovi se toto počínání jevílo jako somnambulní, přece jen se odhodlal k tichému dotazu o smyslu tohoto konání. „Hledám svůj kabát," odpověděl Mistr a prošel garderobou do divadelního sálu, aby diskutující trojici minul oklikou z druhé strany, chodbou vedoucí zpět k výchozímu bodu jeho cesty – k literárnímu salonu. Nakonec se ukázalo jako velice vhodné opatření, že chodby klubu jsou opatřeny šipkami, směřovanými k východu z našich prostor.

O chvíli později objevil se ve svém kabátě, jal se na rozloučenou líbaty všechny ještě přítomné ženy a svěžím krokem odcházel vstříc téměř vycházejícímu slunci, výsostně šťasten a spokojen s tímto svátečním setkáním.

Sdíleli jsme týž pocit. „Dopadlo to dobře," řekl principál. „Ale v životě jsem ještě nezažil tolik delikventů pohromadě. A jak byli přítom milí..."

*Kdesi daleko
závěje sněhu.
Kdesi daleko
ve sněhu stráž.
Kdesi daleko
ve stráni strom.
Kdesi daleko
u stromu dům.
Kdesi daleko
dům a dvě okna.
Kdesi daleko
za okny lampa.
Kdesi daleko
u lampy stín.*

*Daleko, kdesi,
stín u lampy.*

*Daleko, kdesi,
lampa za okny.
Daleko, kdesi,
dvě okna a dům.
Daleko, kdesi,
dům se stromem.
Daleko, kdesi,
strom ve stráni.
Daleko, kdesi,
stráž ve sněhu.*

*Daleko, kdesi,
sníh, který zavál
všecky cesty.*

(Perpetuum mobile)

vr – haf

P.S.: Premiéru literárního večera z díla Jana Vladislava s názvem „Samomluvy, věty, příběhy, fragmenty...” připravujeme na středu 26. března t.r.

P.P.S.: Autor Zprávy o setkání dodatečně znejistěl, neb v nedělním vysílání ČRo 3, stanice Vltava, se dozvěděl, že rozhlasové setkání přátel téhož Jana Vladislava v rámci Klubu přátel stanice Vltava se konalo u příležitosti jeho 90.narozenin. Možné ovšem je, že se jedná o individuální jev zrychleného stárnutí některých jednotlivců, jež připouští Einsteinova teorie relativity, či o mezitím zjištěnou chybu v křestním listu. (Sám pan básník se jednou vyjádřil, že vlastně neví kolik je mu let neb připustil možnost chybného údaje ve slovenské matrice.)

Inu, jak praví klasik v jednom z překladů z angličtiny: Jsou věci mezi nebem a zemí.

vr - haf